

ראש השנה לא: (משנה) עד לב. (משנה שלישית)

ביאורים

המקור למלכותו של הקב"ה בראש השנה - המקורות שמביאים החכמים לדעתם אינם רק מקורות טכניים אלא יש בהם משמעות ומקור רעיוני לתורף הדינים עצמם. כך למשל נחלקו התנאים מהו המקור להזכרת מלכויות בראש השנה. רבי למד זאת מההזכרה של אני ה' אלוהיכם לפני ההזכרה של בחודש השביעי. ריב"י למד זאת מכך שכל מקום שיש זכרונות יש גם מלכויות. לפי ריב"י המקור למלכות הקב"ה נובע מעצם המשפט (זכרונות) שמתבצע בר"ה. לפי רבי המלכות נובעת מעצם מהות היום שהוא תחילת החודש השביעי (תשרי הינו החודש השביעי ולכן מתחילה בו המלכה של הקב"ה במקביל ליום השביעי של ימות השבוע).

משנה

כשראש ב"ד נמצא במקום אחר - העדים לא צריכים ללכת אחריו (למרות שקידוש החודש תלוי בו), אלא יבואו למקום מושב בית-הדין (וזהו תקנת ריב"ז).

דין זה תקף רק בעדות החודש (כי אם נטריח את העדים זה ירתיע אותם לבוא בעתיד).

9 תקנות שהתקין ריב"ז:

תקנות על חגים ומועדים

1. לאחר החורבן יום הנפ (ט"ז ניסן) כולו אסור.
2. לאחר החורבן תוקעים בר"ה שחל בשבת בכל מקום שיש ב"ד/ביבנה.
3. לאחר החורבן נוטלים 7 ימים במדינה.

תקנות על קידוש החודש

4. לאחר החורבן מקבלים את עדות החודש כל היום.
5. הולכים אחר מקום מושב ב"ד ולא אחר מקום אב ב"ד.
6. לאחר החורבן מחללים שבת על ראיית הלבנה רק בניסן ובתשרי.

תקנות שונות

7. כהנים לא רשאים לעלות בסנדליהן לדוכן.
8. גר שנתגייר בזמן הזה לא יפריש רובע שקל עבור קינו. (מחשש לתקלה)
9. ר"פ: ביטל (לאחר החורבן) את גזירת חכמים שמרחק של יום הליכה מירושלים אסור לפדות פירות מע"ש וכרם רבעי.
- רנב"י: תקנה לגבי מיקום קשירת הלשון של זהורית ביום-כיפור.

משנה

סדר הברכות בתפילת עמידה בראש-השנה:

שלוש ראשונות - (1) אבות	(2) גבורות	(3) קדושת השם
שלוש אמצעיות - (4) קדושת היום (ותוקע)	(5) זכרונות (ותוקע)	(6) שופרות (ותוקע)
שלוש אחרונות - (7) עבודה	(8) הודאה	(9) שלום

מתי אומרים מלכויות?

ריב"ז: **מלכויות** אומרים בברכה שלישית עם קדושת השם.
 ר' עקיבא: **מלכויות** אומרים בברכה רביעית עם קדושת היום.

מיקום קדושת היום:
 רבי: בברכה הרביעית (כמשנה).
 רשב"י: בברכה החמישית (האמצעית).

סברת ר' עקיבא:
 כיוון שבמלכויות אומר 10 פסוקים כמו זכרונות ושופרות - מוכח שצריך לתקוע גם במלכויות.

המקור לאמירת הברכות

שלושת הראשונות

אבות: "הבו לה' בני אלים".

גבורות: "הבו לה' כבוד וצול".

קדושת השם: "...השתחו לה' בהדרת קדש".

שלושת האמצעיות

קדושת היום: ר"א: "שתון". ר"ע: "אקרא קדש".

זכרונות: "זכרון".

שופרות: "תרוצה".

מלכויות: רבי: מסמיכות המילים "אני ה' אלהיכם" ל"ואחד השמיצו".

ריב"י: מבנין אב - כל מקום שיש זכרונות יש מלכויות. ("זכרון... אני ה' אלהיכם")

כל אחד מהם לומד מהמקור של השני את החובה לקדש את היום בשבייתה ממלאכה.

משנה

כמה פסוקים יש לומר (במלכויות בזכרונות ובשופרות)?

ת"ק: 10 בכל אחד.

ריב"נ: 3 בכל אחד (אחד מהתורה, אחד מנביאים ואחד מכתובים).

הלכה כר' יוחנן בן נורי.

כנגד מה 10 פסוקים?

רבי לוי: כנגד 10 הילולים שאמר דוד במזמור האחרון שבספר תהילים.

רב יוסף: כנגד 10 הדברות.

ר' יוחנן: כנגד 10 מאמרות שבהן נברא העולם.

כנגד מה 3 פסוקים?

דעה 1: כנגד תורה נביאים וכתובים.

דעה 2: כנגד כהנים לויים וישראלים.